



# **nationale ombudsman**

Rapport

## **Een onderzoek naar een staandehouding**

### **Oordeel**

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politie te Amsterdam niet gegrond.

## Wat is de klacht?

Op 27 januari 2017 reed verzoeker rond 16.40 uur in een nieuwe Mercedes in Amsterdam-Zuid. De politie voerde op dat moment een kentekencontrole uit in een onopvallende dienstauto. De politie reed achter de auto van verzoeker. De politie controleerde het kenteken van de auto van verzoeker en hield hem daarop staande. Het contact tussen verzoeker en de politie verliep stroef. Volgens verzoeker was er sprake van etnisch profileren. Hij betwist niet de rechtmatigheid van de staandehouding.

Verzoeker klaagt erover dat de politie Amsterdam hem op 27 januari 2017 heeft staande gehouden.

## Wat vindt verzoeker?

Verzoeker liet weten dat hij zijn auto leaset van een grote leasemaatschappij. De politie had bij het natrekken van het kenteken kunnen zien dat de leasemaatschappij de eigenaar van de auto is. Verzoeker is van mening dat het feit dat iemand een leaseauto rijdt volstrekt onvoldoende is om iemand staande te houden. Het is volgens hem immers geen indicatie voor strafbaar gedrag om in een auto te rijden die niet op iemands eigen naam gesteld is. Misschien dat er criminelen zijn die in een leaseauto rijden, maar dat betekent nog niet dat iedereen die een leaseauto rijdt dan ook crimineel is. Verzoeker gaf verder aan dat hij niet in een bij de politie als malafide te boek staand voertuig reed, noch vertoonde hij afwijkend rijgedrag. Voor verzoeker was het dan ook duidelijk dat er een andere reden meespeelde voor zijn staandehouding, namelijk zijn getinte huidskleur. Hoewel de politie achter de auto van verzoeker reed, was het volgens hem goed mogelijk dat de politie desondanks zijn getinte huidskleur heeft gezien. Verzoeker meent dan ook dat hier sprake was van etnisch profileren. Dat werd volgens hem bevestigd doordat de politie niet in staat was om hem behoorlijk uit te leggen waarom hij was geselecteerd voor de controle. Verzoeker vond het gedrag van de politieambtenaren na de staandehouding bedreigend en provocerend: de politie stelde volgens hem irrelevante vragen, maakte handgebaren en leunde tegen zijn auto.

## Wat vindt de politie?

De twee betrokken politieambtenaren lieten weten dat zij die bewuste dag een auto zagen rijden die niet op naam van een particulier stond, maar geregistreerd stond op naam van een leasebedrijf. Ze wilden nagaan of de bestuurder in het bezit was van een geldig rijbewijs. Om dat te kunnen controleren hadden zij de bestuurder aan de kant gezet. Vervolgens stapte een van hen uit de auto, liep naar de bestuurder en vroeg het rij- en kentekenbewijs. De collega heeft de persoonsgegevens van de bestuurder in de politiestructuren gecontroleerd. Deze controle van de documenten leverde niets op, waarna zij de documenten weer teruggaven aan de bestuurder. Zij moesten de staandehouding vervolgens redelijk snel afbreken, omdat zij van de meldkamer een andere melding ontvingen waarop zij actie moesten nemen.

Tijdens de klachtenprocedure verklaarden deze politieambtenaren dat zij verzoeker pas daadwerkelijk zagen op het moment van de staandehouding. Aangezien zij in hun dienstvoertuig achter de auto van verzoeker reden, hadden ze hem tot aan het moment dat ze uitstapten en naar de bestuurderskant toe liepen, niet gezien. Zijn huidskleur was hen tot dat moment dan ook niet opgevallen. Desgevraagd verklaarden de politieambtenaren aan de klachtencommissie dat zij zich niet meer konden herinneren of de bestuurder afwijkend rijgedrag vertoonde. Verder werd aangegeven dat er was gepoogd om aan verzoeker uit te leggen wat de reden was voor de staandehouding. De politie liet weten dat het gebruikelijk is om een praatje te maken als de collega de documenten natrekt. Handgebaren worden soms gemaakt om op non-verbale wijze met je collega te communiceren dat een gesprek niet lekker verloopt. De andere collega kan het gesprek dan bijvoorbeeld overnemen. Om op gelijk niveau met de burger te komen, hurken of buigen deze politieambtenaren tijdens het gesprek voorover. Omdat ze in een onopvallende dienstauto reden en beiden een zwarte jas aanhadden, konden de politieambtenaren zich voorstellen dat dit bij verzoeker intimiderend was overgekomen. Uit de klachtbehandeling kwam verder naar voren dat er destijds in totaal twee politievoertuigen bij de kwestie betrokken waren. Een van de betrokken politieambtenaren gaf aan zich niet meer te kunnen herinneren of de collega's van het andere politievoertuig op het moment van staandehouding wel of niet achter hen aan reden. Voor de politiechef was het van belang dat de politieambtenaren achter het

voertuig van verzoeker hadden gereden en zijn uiterlijk om die reden niet hadden kunnen waarnemen. De klacht werd door de politiechef dan ook ongegrond geacht.

## Onderzoek van de Nationale ombudsman

In het kader van het onderzoek is er een toelichting gevraagd aan (de gemachtigde van) verzoeker. Gevraagd werd om concreet te omschrijven waaruit het etnisch profileren volgens verzoeker bestond. Volgens hem was de reden van zijn staandehouding dat hij een leaseauto bestuurde. Dat vond hij niet voldoende om door de politie te worden geselecteerd. Verzoeker bleef bij zijn standpunt dat hij bewust was geselecteerd vanwege zijn getinte huidskleur. Aangezien de politie hem niet goed had kunnen uitleggen wat de reden was waarom juist hij was geselecteerd, was volgens hem daarmee in ieder geval de schijn van etnisch profileren gewekt.

## Wat vindt de Nationale ombudsman?

De Nationale ombudsman vindt het belangrijk dat de overheid de grondrechten van burgers respecteert. Een belangrijk grondrecht is het gelijkheidsbeginsel en het verbod op discriminatie. Dat betekent dat de overheid zich onpartijdig opstelt en zonder vooroordelen handelt. De overheid moet bij de burger ook de schijn van partijdigheid vermijden. Dit brengt met zich mee dat de politie zich ervan bewust moet zijn dat bij burgers met een andere etnische achtergrond de indruk kan ontstaan dat de aandacht van de politie zich hierdoor in het bijzonder op hen richt. De politie kan dit gevoel voorkomen en bijdragen aan non-discriminatie door strak en professioneel op te treden<sup>1</sup>.

De politie heeft aangegeven dat verzoeker is staande gehouden om te achterhalen of hij in het bezit was van een geldig rijbewijs. Toen de politie verzoeker staande hield reed de politie achter de auto van verzoeker. Daardoor konden ze niet zien wie er achter het stuur zat. De Nationale ombudsman acht het dan ook niet aannemelijk dat bij het maken van de beslissing om verzoeker staande te houden diens uiterlijk een rol heeft gespeeld. De Nationale ombudsman komt gelet daarop tot de vaststelling dat er geen sprake is geweest van etnisch profileren door de politieambtenaren.

De Nationale ombudsman wil wel het volgende opmerken. Een politiecontrole waarbij om wat voor reden dan ook wordt geselecteerd, heeft impact op de burger. Het is immers een inbreuk op de persoonlijke vrijheid en het is zichtbaar voor derden. Om die reden is het belangrijk dat een dergelijke controle op een professionele manier wordt uitgevoerd. Dat betekent bijvoorbeeld dat de reden van de controle moet worden uitgelegd. Een goede uitleg vermindert de impact van een controle op de burger en vergroot de kans op begrip en medewerking. Iemand die het gevoel heeft etnisch te zijn geprofileerd, zal dat gevoel bevestigd zien als de reden van de controle onvoldoende wordt uitgelegd.

De politie spreekt in deze situatie van een poging om ter plaatse het een en ander aan verzoeker uit te leggen. Waarom het bij een poging is gebleven, is niet helemaal duidelijk geworden. Wellicht hebben factoren als de andere melding van de politie of het moeizame contact tussen politie en verzoeker daarin een rol gespeeld. Een goede uitleg ter plaatse heeft in deze situatie niet plaats gevonden, waardoor de impact van de controle voor verzoeker hoog bleef. Dat is jammer en had niet hoeven. Het uitleggen van de reden waarom iemand wordt staande gehouden is een van de vier basisprincipes van een goed uitgevoerde, proactieve controle. Deze basisprincipes worden nader beschreven in het Handelingskader proactief controleren van de politie<sup>2</sup>. De Nationale ombudsman gaat ervan uit dat de politie zich bewust blijft van en handelt volgens de basisprincipes voor het proactief controleren, zoals genoemd in het Handelingskader.

---

<sup>1</sup> 2014/049

<sup>2</sup> Versie 1.9 d.d. 27 oktober 2017

## Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie te Amsterdam is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

A handwritten signature in blue ink that reads "Reinier van Zutphen". The signature is written in a cursive style with a large initial 'R'.

Reinier van Zutphen